

มารยาทการอ่านนั้น เป็นจันใด

จำเริญ แสงดวงแข*

มารยาทในการอ่านต่างจากมารยาทในการพูดและการฟังอย่างชัดเจนตรงลักษณะของ การสื่อสาร เพราะการฟังและการพูดมักเป็นการสื่อสารเฉพาะหน้า เป็นระบบการสื่อสารสองทาง มารยาทของผู้สื่อสารทั้งสองฝ่ายจึงมีผลต่อการสื่อสารโดยตรง แต่มารยาทในการอ่านไม่มีผลต่อการสื่อสารในลักษณะเช่นนั้น เพราะไม่ได้เป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้าระหว่างผู้ส่งกับผู้รับ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อการอ่านเป็นกระบวนการหนึ่งในสังคมมนุษย์ก็ย่อมเป็นธรรมดาที่จะมีวัฒนธรรม และมารยาทเข้ามาเป็นส่วนเกี่ยวข้อง เพราะการอ่านของบุคคลหนึ่งอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่รบกวนบุคคลอื่นโดยไม่ตั้งใจ ซึ่งอาจจำแนกวัฒนธรรมและมารยาทในการอ่านได้เป็นสองลักษณะดังนี้คือ

1. วัฒนธรรมและมารยาทในการอ่านหนังสือในที่สาธารณะ
2. วัฒนธรรมและมารยาทในการใช้ห้องสมุด

วัฒนธรรมและมารยาทในการอ่านหนังสือในที่สาธารณะ

วัฒนธรรมและมารยาทในการอ่านหนังสือในที่สาธารณะมีดังนี้ คือ

1. ไม่กางหนังสืออ่านกินพื้นที่ของผู้อื่น เช่น การกางหนังสือพิมพ์อ่านจนเต็มโต๊ะอาหาร การกางหนังสือพิมพ์อ่านในรถเมล์ เป็นต้น สมมุติว่า เรากำลังจะรับประทานอาหารเที่ยงกับคนที่เราเพิ่งมีนัดกันเป็นครั้งแรก แล้วเขาหรือเธอกางหนังสือพิมพ์อ่านจนบังหม้อไฟต้มยำกุ้งโดยไม่เจตนาทำให้เกิดอุปสรรคต่อการตักกุ้งตัวที่เราหมายตาไว้ เราก็คงรู้สึกผิดหวังหรือถ้าเรานั่งรถเมล์ร่วมกับคนที่ไม่คุ้นเคย แล้วเขาหรือเธอคนนั้นกางหนังสือพิมพ์อ่านอย่างกว้างขวาง เราก็น่าจะรู้สึกอึดอัด ในทางกลับกันถ้าเราเป็นฝ่ายทำอย่างนั้นบ้าง ผู้อื่นก็คงรู้สึกเช่นเดียวกัน ข้อนี้จึงเป็นมารยาทที่พึงตระหนัก
- มีเรื่องเล่าว่า สตรีนางหนึ่งขึ้นบนรถไฟพร้อมด้วยบุตรธิดาจำนวนหกคน เจ้าหล่อนได้ให้บุตรธิดาจำนวนสี่คนนั่งที่เก้าอี้

*อาจารย์ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

2 ตัวซึ่งอยู่ใกล้ ๆ ส่วนตนเองพร้อมด้วยบุตรธิดาอีกสองคนได้นั่งรวมกับชายคนหนึ่ง โดยผู้เป็นมารดาได้ที่นั่งตรงข้ามกับชายคนนั้น

เมื่อขบวนรถเคลื่อนออกจากสถานีไม่นานนัก ชายคนดังกล่าวก็หยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นมาแล้วกางอ่าน ทำให้เด็กที่นั่งอยู่ด้วยรู้สึกอึดอัดคับแคบ จะขยับตัวก็ไม่ได้

มารดาแลดูอยู่ครู่หนึ่ง แล้วจึงกล่าวกับบุตรว่า หนูแดงจ๊ะ ถ้าหนูโตขึ้น จะนั่งจะนอน หนูควรรู้จักหุบหนังสือพิมพ์ลงเสียบ้าง หนังสือจะได้ไม่กินเนื้อที่มากนัก คนอื่นเขาจะได้กางแขนกางขาบ้าง

ชายคนนั้นนิ่งฟัง แล้วเขาก็หันไปเอ่ยกับหนูแดงว่า หนูแดงจ๊ะ ถ้าหนูโตขึ้น เวลาจะนอน หนูควรรู้จักหุบแขนหุบขาลงเสียบ้าง เด็ก ๆ จะได้ไม่กินเนื้อที่มากนัก คนอื่นเขาจะได้กางหนังสือพิมพ์อ่านบ้าง

2. *ขณะผู้อื่นกำลังอ่านอยู่ไม่ถือวิสาสะร่วมอ่านหนังสือเรื่องนั้นไปด้วยกัน* โดยเฉพาะ เมื่อผู้ใหญ่กำลังนั่งอ่าน ถ้าผู้น้อยมายืนข้างหลังแล้วอาศัยอ่านด้วยถือว่าไม่สมควรอย่างยิ่ง แม้ว่าผู้ใหญ่ที่เป็นหัวหน้างานจะเป็นชายหนุ่ม ผู้น้อยที่เป็นสาวสวยจะถือวิสาสะเช่นนั้นก็ยังนับว่าไม่ควร นับประสาอะไรกับผู้น้อยที่เป็นสาวแต่ไม่มีใครกล้าพาไปวัด หรือผู้น้อยที่เป็นหนุ่มท่าทางทะลึ่งดั่งดัง

บัณฑิตใหม่ท่านหนึ่ง เพิ่งได้รับการบรรจุเข้าทำงานใหม่ ๆ ทราบจากผู้ร่วมงานว่าหัวหน้า งานเป็นคนมีเมตตา วันหนึ่งเมื่อ

หัวหน้างานอ่านหนังสือพิมพ์ตอนพักเที่ยง บัณฑิตใหม่ท่านนั้นก็ถือวิสาสะไปยืนข้างหลังแล้วก้มลงอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกับท่าน

หัวหน้างานทราบว่ามีบุคคลกำลังอ่านหนังสือพิมพ์ร่วมกับท่านอยู่ ท่านจึงส่งหนังสือพิมพ์ให้ แล้วพูดขึ้นด้วยน้ำเสียงเรียบเรียบว่า คุณเอาไปอ่านให้จบก่อนก็แล้วกัน ผมค่อยอ่านทีหลังก็ได้

เรื่องนี้เป็นเรื่องจริง แต่ถ้ามีคำถามว่าบัณฑิตท่านนั้นสำเร็จการศึกษาจากสถาบันไหน ขออนุญาตไม่นำมายกย่องไว้ในที่นี้

3. *ไม่ควรชวนสนทนาขณะตนและบุคคลใกล้เคียงต่างกำลังอ่านหนังสือ* คนบางประเภทอยู่ในความเงียบไม่ค่อยจะได้ ถ้าคนอื่นอ่านหนังสืออยู่เงียบๆ เป็นต้องพยายามชวนสนทนา ถ้าคนอ่านหนังสือผู้ใดได้นั่งอ่านหนังสือร่วมกับบุคคลชนิดนี้ ก็นับว่ามีโชคเท่ากับเจอจุเห่า

หนอนหนังสือท่านหนึ่งพอใจอ่านบทกวีนิพนธ์เป็นพิเศษ พกหนังสือกวีนิพนธ์ติดตัว อยู่เสมอ โดยปกติจะมีโอกาสอ่านเพื่อดื่มด่ำกับบทกวีอยู่ตามลำพัง วันหนึ่งขณะรอรับเพื่อนที่เดินทางมากับรถทัวร์กรุงเทพฯ-หาดใหญ่ ได้ใช้เวลาในการรอให้เป็นประโยชน์โดยนั่งอ่านบทกวีอันเป็นยอด ของกลอนเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนอยู่ที่จุดนัดพบ อ่านไปได้ประมาณสามบท ก็มีผู้มานั่งอ่านหนังสือ ชายหัวเราะอยู่ใกล้ใกล้ คนแปลกหน้า ท่านนั้นอ่านชายหัวเราะแล้วหัวเราะคนเดียวอยู่ครู่หนึ่ง หลังจากนั้นได้หันมาชี้ชวนให้ดูความน่ารักของการ์ตูนนั้น

ด้วยกัน ทำให้ผู้นิยมบทกวีนิพนธ์จนขนาด
แต่ก็ยังอ่านบทเสภาตอนที่น่าพิสดารจนข้าง
ออกเสียงเป็นบทกลอนออกมาว่า หมามันจะ
เกิดชิงหมาเกิด มึงไปตายเสียเถิดไอ้ห้าเบี้ย

บทเสภาตอนนี้ก็รสชาติดี ชาย
หัวเราะก็เป็นหนังสือที่อ่านสนุก แต่บรรยากาศ
ในการอ่านตอนนั้นดูพิกลพิกลอยู่

4. ไม่อ่านออกเสียงดังจนเป็นที่
รบกวนบุคคลอื่น ความพิเศษของหนังสืออยู่ที่
ผู้อ่าน สามารถรับรู้เรื่องราวที่ผู้เขียนเล่าให้ฟัง
โดยเสียงที่เล่านั้นไม่ไปรบกวนคนอื่น คนที่อยู่
ใกล้ใกล้กันจึงสามารถเลือกหนังสือที่ต่างกัน
มาอ่านได้ โดยไม่รบกวนซึ่งกันและกัน แม้บท
กวีนิพนธ์จะไพเราะ ได้ถึงขนาดก็ต่อเมื่อเปล่ง
เสียงออกมา แต่ถ้ารักจะออกเสียงดังก็ควร
เปล่งเสียงเมื่ออยู่ในกลุ่มคนที่มิรสนิยมเดียวกัน

ลองคิดดูว่า ถ้าเราถือหนังสือเรื่อง
บ้านทรายทองติดมือมาเพื่อจะอ่าน แล้วมี
สถานที่อันร่มรื่นอยู่แห่งหนึ่ง สถานที่นั้นมีคน
อ่านหนังสืออยู่สี่คน คนหนึ่งอ่านบทกวีนิพนธ์
ของอังคาร กัลยาณพงศ์ ด้วยความซาบซึ้ง
คนหนึ่งอ่านวิธีชนะมิตรและจู่ใจคน คนหนึ่ง
อ่านรักระหวางรบ คนหนึ่งอ่านเรื่องอินทรีแดง
ทุกคนอ่านออกเสียงเต็มเสียง เราก็คงจะไปหา
ที่อื่นที่ชอบดีกว่า

วัฒนธรรมและมารยาทในการ ใช้ห้องสมุด

โดยปกติ ห้องสมุดของทุกสถาบัน
จะมีระเบียบเพื่อเป็นกรอบกำหนดของ
วัฒนธรรมและมารยาทไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

1. แต่งกายสุภาพ เพื่อให้เกียรติ
แก่สถานที่ คำว่าแต่งกายสุภาพเป็นคำที่นิยาม
ค่อนข้างยาก แล้วแต่กาลและเทศะ ดังนั้น
การแต่งกายสุภาพของห้องสมุดแต่ละแห่งย่อม
แตกต่างกันอยู่ เช่น ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่
เห็นว่าแต่งกายสุภาพคือแต่งเครื่องแบบนักเรียน
เรียบร้อย ห้องสมุด มหาวิทยาลัยเห็นว่าแต่งกาย
สุภาพคือแต่งเครื่องแบบนิสิตนักศึกษาหรือ
แต่งกายโดยเก็บชายเสื้อไว้ในขอบกางเกงหรือ
กระโปรงและไม่สวมรองเท้าแตะ ห้องสมุด
ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าแต่งกาย สุภาพคือ
แต่งตัวมิดชิดตามสมควร คำว่ามิดชิดในที่นี้
หมายถึงปิดสิ่งที่ควรปิด ไม่ใช่คลุมโปงหรือ
คลุมหัวเข้าห้องสมุด รายละเอียดต่าง ๆ ผู้ใช้
ห้องสมุดควรใช้ดุลยพินิจของตนเอง เช่น
ถ้าท่านแต่งกายผูกไทใส่สูทเข้าห้องสมุดทุกครั้ง
ถึงแม้เรียบร้อยแต่ก็คงไม่เป็นการเหมาะสมหรือ
ท่านที่อายุ เลยสี่สิบแต่แต่งเครื่องแบบนักเรียน
เรียบร้อยเมื่อเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียน ก็คงดู
แปลกตามากกว่าดูสุภาพ หรือหากท่านจะสวม
ชุดว่ายน้ำหรือนุ่งผ้าขาวม้าเข้าห้องสมุด
บรรณารักษ์ก็คงจะลังเลที่จะให้บริการท่าน

2. *ไม่นำแฟ้มเอกสาร กระเป๋าลูบย่ำ หรือหีบห่อเข้าไปในห้องสมุด ยกเว้นเงินและของมีค่าอื่น ๆ* ส่วนมากห้องสมุดจะมีที่รับฝากของสำหรับรับฝากแฟ้มเอกสาร กระเป๋าลูบย่ำ อยู่แล้ว แต่เงินและของมีค่านั้น ถ้าท่านตั้งใจจะฝากจริง ๆ ควรนำไปฝากที่ธนาคารจะเหมาะสมกว่า การนำแฟ้มเอกสาร กระเป๋า หรือลูบย่ำเข้าไปในห้องสมุดนั้น อาจกระทำได้ถ้าเจ้าหน้าที่อนุญาต ส่วนการนำหีบห่อเข้าไปในห้องสมุดผู้เขียนมีความเห็นว่าอาจจะนำห่อเข้าไปได้ แต่หีบนั้นค่อนข้างจะใหญ่ไม่สะดวกต่อการนำเข้าไปในห้องสมุด แม้แต่สิ่งที่ไม่ได้ระบุไว้ที่นี่ เช่น ลัง หรือถังค้ำน้ำก็ไม่ควรนำเข้าไปขณะจะใช้ห้องสมุด หากท่านทำถือว่าเสียมารยาทอย่างยิ่ง เพราะหีบ ลัง หรือถังค้ำน้ำนั้น จะทำให้ผู้อื่นใช้ห้องสมุดไม่สะดวก

3. *รักษาความสงบ ไม่ส่งเสียงรบกวนผู้ที่อยู่ข้างเคียงและบุคคลอื่น* การส่งเสียงรบกวนผู้อื่นมิใช่เพียงแต่การอ่านออกเสียงดังได้กล่าวไว้ในข้อ 4 ของมารยาทในการอ่านหนังสือในที่สาธารณะเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการเคาะโต๊ะ เขย่าโต๊ะเก้าอี้ให้เกิดเสียงดัง แม้แต่การหายใจรุนแรงเกิดหรือการกรนก็ถือว่าส่งเสียงรบกวนผู้ที่อยู่ข้างเคียงและบุคคลอื่นได้เช่นเดียวกัน

4. *ไม่สูบบุหรี่ในห้องสมุด* การสูบบุหรี่ในห้องสมุดนั้น นอกจากมีกลิ่นเหม็นคาวเข้าตา ผู้อื่นแล้ว ยังอาจทำให้บรรณารักษ์เชิญท่านออกจากห้องสมุดได้อีกด้วย โดยเฉพาะบรรณารักษ์ที่กำลังมีครรภ์ เพราะการ

สูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อเด็กในครรภ์ของบรรณารักษ์ นอกจากบุหรี่แล้ว สิ่งที่เป็นโรคในลักษณะเดียวกัน เช่น ชีการ์ กัญชา หรือยาเส้น ถ้านำมาบริโภคในห้องสมุดก็ถือว่าเสียมารยาท

5. *ไม่นำอาหารและเครื่องดื่มเข้าไปในห้องสมุด แม้ว่าจะไม่นำออกมารับประทาน แต่กลิ่นอาหารจะรบกวนผู้อื่น* การรับประทานอาหารในห้องสมุดเป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำ แม้ว่าบางท่านที่ไม่อาจจะให้ปากว่างอยู่ได้เกินสิบนาทิจะพกลูกอมเข้าไปรับประทานในห้องสมุด การรับประทานลูกอมนั้นอาจแอบปฏิบัติได้โดยมิติดชิด แลบบางท่านยังซุกเปลือกลูกอมไว้ในหนังสือแผ่นดินเสียอีกด้วย แต่คงไม่มีท่านใดใจถึงพอที่จะนำเยนตาโฟหรือกล้วยเตี้ยรวาดหน้าเข้าไปรับประทานในห้องสมุด อย่างไรก็ตามผู้ใช้ห้องสมุดต้องไม่นำอาหารและเครื่องดื่มเข้าไปในห้องสมุด โดยเฉพาะอาหารที่มีกลิ่นรุนแรง เช่น กระเทียมคอง ปลาแดดเดียว ปลาร้า หรือสะตอดอง ห้ามนำเข้าห้องสมุดเป็นอันขาด

6. *ไม่นำวัสดุสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสืออ้างอิง ฯลฯ ออกจากห้องเก็บวัสดุนั้น ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด* ห้องสมุดบางแห่งมีห้องอ่านและเก็บวัสดุอยู่หลายห้อง ท่านที่ชอบเอาวารสารไปอ่านในห้องหนังสือพิมพ์ เอาหนังสือพิมพ์ไปอ่านในห้องหนังสืออ้างอิง เอาหนังสืออ้างอิงไปอ่านในห้องนวนิยาย เอานวนิยายไปอ่านในห้องโสตทัศนศึกษา เอาวัสดุในห้องโสตทัศนศึกษาไปใช้ที่ห้อง

วารสาร และอื่น ๆ ตามที่ท่านต้องการ จะทำให้วัสดุสูญหายหรือชำรุดได้โดยง่าย โดยเฉพาะเมื่อท่านนำวัสดุในห้องโสตทัศนศึกษา เช่น แผ่นซีดีไปใช้ในห้องวารสาร ท่านก็จะใช้ประโยชน์ได้น้อยมาก คืออ่านได้เฉพาะปกซีดี จึงไม่ควรนำวัสดุออกจากห้องเก็บวัสดุนั้นๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

7. วางหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่อ่านเสร็จแล้วในที่ที่จัดให้หรือบนโต๊ะที่นั่งอ่าน มีผู้ใช้ห้องสมุดหลายท่านที่มีความปรารถนาดีพยายามเก็บหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่อ่านเสร็จแล้วเข้าที่เดิม บางท่านก็เก็บถูกที่ แต่ส่วนใหญ่จะเก็บไม่ถูกต้อง ทำให้หนังสือวางอยู่ ผิดหมวดผิดที่ แทนที่จะช่วยทุ่นแรงบรรณารักษ์กลับทำให้บรรณารักษ์มีภาระเพิ่มขึ้นทั้งตัวและหัวใจ ดังนั้น ถ้าท่านวางหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่อ่านเสร็จแล้วในที่ที่จัดให้หรือบนโต๊ะที่นั่งอ่าน บรรณารักษ์จะเก็บหนังสือเหล่านั้น เรียงรหัส และทยอยขึ้นชั้นได้อย่างถูกต้อง ไม่สับสน ถ้าท่านนำขึ้นชั้นเองจะสับสนมาก แม้ว่าจะเป็นบรรณารักษ์เก่า อีกประการหนึ่ง ท่านไม่ควรนำวัสดุ สิ่งพิมพ์ที่อ่านเสร็จแล้วซุกไว้ในอกเสื้อ เพราะอาจเป็นอันตรายต่ออกเสื้อของท่านได้

8. ยินยอมให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดตรวจวัสดุทุกอย่างที่นำออกจากห้องสมุด ท่านต้อง เข้าใจมรรยาทข้อนี้ให้ดีว่า เมื่อท่านจะออกจากห้องสมุดนั้น เจ้าหน้าที่สามารถตรวจวัสดุได้ทุกอย่าง ทั้งที่เป็นสมบัติของห้องสมุดและสมบัติของท่าน หากท่านถือหนังสือ

หรือวีดิทัศน์ส่วนตัวเข้าไปในห้องสมุด ในช่วงเวลาขากลับ ท่านต้องให้เจ้าหน้าที่ตรวจหนังสือหรือวีดิทัศน์ส่วนตัวนั้นด้วย โดยปกติแล้ว วัสดุห้องสมุดจะมีรหัสกำกับอยู่ เจ้าหน้าที่ที่จะทราบได้โดยง่ายว่าวัสดุชิ้นใดเป็นของภายนอก ท่านจึงควรแสดงความบริสุทธิ์ใจและเต็มใจให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดตรวจ ผู้เขียนเชื่อว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะไม่ตรวจเสื้อผ้า ถุงเท้า หรือรองเท้า ๆ ที่ท่านต้องการปกปิด

9. ไม่ตัด ฉีก หรือขโมยวัสดุของห้องสมุด ห้องสมุดและสิ่งที่อยู่ในห้องสมุดนับเป็นสาธารณสมบัติ (ยกเว้นบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด) จึงไม่ควรตัด ฉีก หรือขโมย ที่จริงแล้ว ทุกคนก็ต้องการใช้สาธารณสมบัติที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้งนั้นแต่ที่ต้องตัด ฉีก หรือขโมย เป็นเพราะมีอาการแพ้จนทนไม่ไหว ผู้อ่านบางท่านเป็นโรคแพ้รูปดาราในนิตยสาร ผู้อ่านบางท่านเป็นโรคแพ้รูปบ้านและสวนในนิตยสาร ผู้อ่านบางท่านเป็นโรคแพ้รูปวิวทิวทัศน์ในนิตยสาร ผู้อ่านบางท่านเป็นโรคแพ้ลวดลายตัวอักษรในนิตยสาร อาการแพ้ยังมีอีกหลายประการ แต่การรักษาอาการเหล่านี้ไม่ยากนัก และไม่ต้องนอนโรงพยาบาลด้วย ไปนอนโรงพักเสียสักครั้งอาการแพ้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทุเลาลง

10. ส่งคืนวัสดุห้องสมุดภายในกำหนดเวลา ถ้าใช้เสร็จก่อนกำหนดควรส่งคืนทันทีเพื่อผู้อื่นจะได้ใช้ประโยชน์ต่อไป ห้องสมุดจำนวนมากจะให้บริการยืมคืนวัสดุ แต่ไม่มีห้องสมุดไหนเลยที่ให้บริการยืมโดยไม่ต้องคืน

ผู้ใช้ห้องสมุดที่ยืมวัสดุมาแล้วจึงมีหน้าที่ที่จะต้องคืน ถ้าใช้เสร็จก่อนกำหนดควรคืนก่อนเพื่อผู้อื่นจะได้ยืมใช้บ้าง มิใช่ว่าใช้เสร็จแล้วเก็บใส่ตู้หนังสือของตนเองให้ตู้มีสง่าราศี ต้องจดจำไว้ให้มั่นว่า ถ้าใช้เสร็จก่อนกำหนดควรส่งคืนทันที ถ้าครบกำหนดแล้ว แม้ยังใช้ไม่เสร็จก็ต้องส่งคืนภายในกำหนดเวลา ค่าปรับนั้นเรื่องเล็ก แต่การเสียค่าปรับเป็นเรื่องใหญ่

ชายคนหนึ่ง มีหนังสือดีมีราคาไว้ในครอบครองหลายเล่ม นัยว่าเป็นคนหวงหนังสือเป็นที่สุด จึงไม่ค่อยนำออกมาให้บุคคลอื่นเห็น แต่กระนั้น คนในหมู่บ้านเดียวกันก็รู้กันทั่วทุกตัวคน ทั้งแขกที่เคยมาเยี่ยมบ้าน และแขกที่ไม่เคยมาเยี่ยม เพราะปากคนยาวกว่าปากกา

คำที่เขาสื่อเกี่ยวกับหนังสือของชายผู้นั้นมีว่า หนังสือในห้องสมุดส่วนตัวของตะแกันนั้น แม้มีจำนวนไม่มาก แต่ล้วนเป็นหนังสือดี บางเล่มเป็นหนังสือเก่าขนาดนักเลงหนังสือไฉยีนชื่อเป็น หูผึ่งเท่ากระดัง เคยมีคนไปขออ่านที่บ้านแก่ก็ให้อ่านโดยดี แต่เรื่องที่จะขอยืมหนังสือออกจากบ้านแกันนั้น กล่าวได้ว่ายากเกินที่จะฝันให้ไกลแล้วไปให้ถึง

อย่างไรก็ตาม คำกล่าวที่ว่ากรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี หรือความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จต้องอยู่ที่นั่นก็ยังคงเป็นความจริงอยู่ มีหนุ่มหนึ่งได้มาคบค้าสมาคมจนเป็นที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับแกันเป็นพิเศษหนุ่มคนนั้นได้นำของกำนัลที่แขกชอบมาฝากเสมอเสมอ สนิทกันจนอ่านหนังสือที่บ้านแกันไปแล้วเกินกว่าสิบเล่ม

ยืมเงินแกันได้ไม่น้อยกว่าสามครั้ง เรียกได้ว่าชายหนุ่มนั้นมีความพยายามอยู่ที่บ้านแกันได้พบความสำเร็จที่บ้านแกันเอง

อยู่มาวันหนึ่งชายหนุ่มก็ได้ออกปากยืมหนังสือ เจ้าของบ้านซึ่งใจอยู่ครู่หนึ่งแล้วค่อยออกปากปฏิเสธ

ชายหนุ่มจึงบอกว่า ที่นำมาให้ยืมผมก็ไม่เสียใจ เพราะคิดว่าน้ำก็คงมีเหตุผลที่จำเป็นจริง ๆ เมื่อเราคบกันถึงเพียงนี้แล้วน่าจะพอบอกเหตุผลกับผมได้ไหม

ชายคนนั้นตอบว่า หนังสือพวกนี้ให้ใครยืมไม่ได้หรอก เป็นมรดกตกทอดมาแต่รุ่นพ่อ พ่อของน้าอูตสำหัยมมาตลอดชีวิต จึงสะสมหนังสือไว้ได้ขนาดนี้ พ่อสั่งไว้เป็นคำขาดทีเดียวว่า อย่าให้ใครยืมต่ออีกเป็นอันขาด

11. เมื่อทำวัสดุห้องสมุดหายหรือชำรุด ต้องรับผิดชอบโดยการชดใช้ตามระเบียบของห้องสมุด ดังได้ทราบมาแล้วว่า ห้องสมุดเป็นสาธารณสมบัติ ผู้ที่ทำวัสดุห้องสมุดหายหรือชำรุด จึงต้องรับผิดชอบโดยการชดใช้ซึ่งห้องสมุดแต่ละแห่งมีระเบียบในการชดใช้ต่างกัน โดยปกติจะคิดค่าทำบัตรรายการค่าเข้าปกแข็ง และอื่น ๆ เพิ่มเติมจากค่าหนังสืออีกบ้างเล็กน้อย แต่หนังสือ บางเล่ม ถ้าหายไปแล้วจะคิดค่าชดใช้เท่าไรก็ไม่คุ้ม ไม่ต้องคิดถึงหนังสือหายากที่ประมาณค่าไม่ได้ แม้วารสารเย็บเล่มที่เก็บเรียงไว้เป็นลำดับ ถ้าวารสารปี 2535 หายไปสักเล่ม จะซื้อหามาทดแทนก็คงยากนักหนา ดังนั้น ผู้มีมารยาทเมื่อทำวัสดุห้องสมุดหายหรือชำรุด ต้องรับผิดชอบโดย

การจะใช้ตามระเบียบของห้องสมุด แต่ถ้าจะ
ให้ดียิ่งกว่านั้นก็คือ ต้องรักษาวัสดุห้องสมุดให้
อยู่ในสภาพดีเท่าที่สามารถจะทำได้

เรื่องมารยาทในการอ่าน ขอเล่าสู่
กันฟังเท่านี้ก่อน มารยาท คือความประพฤติที่

ถือกันว่าดี และควรยึดเป็นแบบอย่าง ดังนั้น
ถ้าผู้รักการอ่านมีคุณธรรมเกี่ยวกับการอ่านอยู่
ในใจ และมีเรื่องสนใจจะคุยต่อ ก็สามารถคุย
กันเกี่ยวกับเรื่อง “มารยาทการอ่านนั้นเป็น
ฉันท” ได้อย่างไม่รู้จบสิ้น

